Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
L-serie

2023/2682

28.11.2023

BESLUIT (GBVB) 2023/2682 VAN DE RAAD

van 27 november 2023

betreffende een steunmaatregel in het kader van de Europese Vredesfaciliteit ter ondersteuning van militaire actoren en marines van kuststaten die betrokken zijn bij maritiemeveiligheidsoperaties in de Golf van Guinee

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de Europese Unie, en met name artikel 28, lid 1, en artikel 41, lid 2,

Gezien het voorstel van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Bij Besluit (GBVB) 2021/509 van de Raad ([1]) is de Europese Vredesfaciliteit (European Peace Facility — EPF) opgericht voor financiering door de lidstaten van acties van de Unie in het kader van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid teneinde de vrede te handhaven, conflicten te voorkomen en de internationale veiligheid te versterken, op grond van artikel 21, lid 2, punt c), van het Verdrag. De faciliteit kan in het bijzonder overeenkomstig artikel 1, lid 2, van Besluit (GBVB) 2021/509 worden gebruikt voor de financiering van steunmaatregelen zoals acties ter versterking van de capaciteiten van derde staten en regionale en internationale organisaties op militair en defensiegebied.

(2) Ter gelegenheid van de tiende verjaardag van de gedragscode van Yaoundé herhaalden de Unie en haar lidstaten hun steun voor de regio van de Golf van Guinee en zegden zij opnieuw hun steun voor het versterken van de maritieme veiligheid in het gebied toe.

(3) Op 4 mei 2022 heeft de Raad zijn goedkeuring gehecht aan het concept van een mogelijke steunmaatregel ten gunste van de kuststaten van de Golf van Guinee, met als overkoepelende doelstelling steun te verlenen aan door Afrika geleide en door militaire actoren in de Golf van Guinee uitgevoerde activiteiten ten behoeve van de maritieme veiligheid en piraterijbestrijding, teneinde de frequentie, de duur en de intensiteit van geweld en criminaliteit te verminderen, en marineschepen en kustbevolkingen en hun bestaansmiddelen te beschermen.

(4) Als onderdeel van dat concept heeft de Raad zijn goedkeuring gehecht aan een voorbereidende maatregel die als basis zou kunnen dienen voor een toekomstig voorstel van de hoge vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (de "hoge vertegenwoordiger") met betrekking tot een steunmaatregel ter versterking van de maritieme veiligheid in de Golf van Guinee. De voorbereidende maatregel werd uitgevoerd van september tot en met december 2022 met als tweeledig doel: ten eerste om technische specificaties voor een systeem inzake inlichtingen, surveillance en verkenningen (intelligence, surveillance and reconnaissance — ISR) vast te stellen en te ontwikkelen, en om te komen tot objectieve en transparante criteria om de locatie ervan te bepalen, en ten tweede om de marines van de kuststaten in de Golf van Guinee te beoordelen teneinde te bepalen welke van hen de technisch en politiek geschiktste is met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen van de steunmaatregel. Uit de resultaten van de voorbereidende maatregel bleek dat een bemand luchtvaartuig de beste oplossing is voor een ISR-systeem, terwijl Kameroen, Ghana, Congo en Benin werden aangemerkt als de geschiktste kuststaten in de Golf van Guinee met voldoende mariene, regelgevings- en politieke capaciteit om aan de steunmaatregel te kunnen deelnemen.

(5) In januari en juni 2023 werd er een reeks verkennende en outreach-evenementen uitgevoerd, waaronder missies ter plaatse, om de bevindingen naar aanleiding van de voorbereidende maatregel verder te stroomlijnen en te verfijnen en om volledige coördinatie en samenwerking te bewerkstelligen met de vooraf geïdentificeerde kuststaten in de Golf van Guinee en met de regionale organisaties die deel uitmaken van de Yaoundé-architectuur, met name het Regionaal Centrum voor maritieme veiligheid in Centraal-Afrika (Cresmac), het Regionaal Centrum voor maritieme veiligheid in West-Afrika (Cresmao), het Interregionaal Coördinatiecentrum (ICC) en de multinationale maritieme coördinatiecentra (MMCC's) van Douala, Accra en Pointe Noire. Als gevolg van die contacten en op basis van de bereidheid die door de van tevoren geïdentificeerde kuststaten in de Golf van Guinee is geuit, zijn Kameroen en Ghana als begunstigden van de steunmaatregel gekozen.

([1]) Besluit (GBVB) 2021/509 van de Raad van 22 maart 2021 tot oprichting van een Europese Vredesfaciliteit, en tot intrekking van Besluit (GBVB) 2015/528 (PB L 102 van 24.3.2021, blz. 14).

(6) Gezien de complexiteit van de steunmaatregel en om potentiële politieke of technische risico's te beperken, zal de steun aan de kuststaten van de Golf van Guinee op het gebied van maritieme veiligheid geleidelijk worden verleend. Op basis van de halfjaarlijkse evaluatie van de steunmaatregel kan worden besloten om de steun voort te zetten en tot andere kuststaten in de Golf van Guinee uit te breiden, mogelijk in 2024.

(7) Op 16 juni 2023 ontving de hoge vertegenwoordiger van Ghana een verzoek aan de Unie om de Ghanese marine te ondersteunen bij de aanschaf van essentiële uitrusting ter versterking van haar operationele patrouillevermogens op volle zee.

(8) Op 19 september 2023 ontving de hoge vertegenwoordiger van Kameroen een verzoek aan de Unie om de Kameroense marine bij te staan bij de aanschaf van essentiële uitrusting ter versterking van haar operationele patrouillevermogens op volle zee, en om de Yaoundé-architectuur te steunen bij het verlenen van ISR-diensten via een bemand luchtvaartuig, teneinde de operationele bewakingscapaciteit van de lidstaten van de Yaoundé-architectuur in de Golf van Guinee en uiteindelijk de maritieme veiligheid in de regio te versterken.

(9) Steunmaatregelen moeten worden uitgevoerd met inachtneming van de beginselen en vereisten van Besluit (GBVB) 2021/509, met name naleving van Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad ([2]), en overeenkomstig de voorschriften voor de uitvoering van ontvangsten en uitgaven die in het kader van de faciliteit worden gefinancierd.

(10) De Raad herhaalt vastbesloten te zijn de mensenrechten, de fundamentele vrijheden en de democratische beginselen te beschermen, te bevorderen en na te leven, en de rechtsstaat en goed bestuur te versterken in overeenstemming met het Handvest van de Verenigde Naties, met de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en met het internationaal recht, met name het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Instelling, doelstellingen, reikwijdte en duur

1. Bij dit besluit wordt ten gunste van de Yaoundé-architectuur, Kameroen en Ghana (de "begunstigden") een steunmaatregel ingesteld, die wordt gefinancierd in het kader van de Europese Vredesfaciliteit (EPF) (de "steunmaatregel").

2. De steunmaatregel heeft tot doel de piraterijbestrijding en maritiemeveiligheidsoperaties en afschrikkingsactiviteiten in de Golf van Guinee te versterken door vergroting van de capaciteit van de Yaoundé-architectuur en van haar lidstaten, met name door hun maritiem situationeel bewustzijn te verbeteren en de patrouillecapaciteit van geselecteerde kustmarines op volle zee te vergroten, teneinde de incidentie van criminaliteit te verminderen, en maritieme vaartuigen en hulpbronnen en de kustbevolkingen en hun bestaansmiddelen te beschermen.

3. Om het in lid 2 genoemde doel te bereiken worden met de steunmaatregel de volgende soorten niet-dodelijke uitrusting en diensten gefinancierd:

a) het verlenen van ISR-diensten via een bemand luchtvaartuig gedurende een periode van één jaar; het nationaal centrum voor maritieme operaties van de Kameroense marine in Douala is verantwoordelijk voor het ontvangen, verder verwerken en delen van ISR-informatie met de andere regionale centra en maritieme coördinatiecentra van de Yaoundé-architectuur via het territoriaal informatiesysteem van de Yaoundé-architectuur;

b) steun voor patrouillevaartuigen van:

   i) Kameroen, door levering van interventiespeedboten;

   ii) Ghana, door levering van voor marine doeleinden bestemde onbemande luchtsystemen voor bewaking op zee, technisch materieel voor bootdiensten en scubaduikapparatuur;

c) een technisch assistent ter ondersteuning van elk van de marines van Kameroen en Ghana;

([2]) Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB van de Raad van 8 december 2008 tot vaststelling van gemeenschappelijke voorschriften voor de controle op de uitvoer van militaire goederen en technologie (PB L 335 van 13.12.2008, blz. 99).

d) één marineassistent voor het onderhouden van contacten met de structuren van de Yaoundé-architectuur, te weten het ICC, het Cresmac, het Cresmao en de MMCC's van Douala (Kameroen) en Accra (Ghana).

4. De steunmaatregel heeft een looptijd van 48 maanden vanaf de vaststelling van dit besluit.

Artikel 2

Financiële regeling

1. Het financiële referentiebedrag ter dekking van de uitgaven in verband met de steunmaatregel bedraagt 21 000 000 EUR.

2. De uitgaven worden beheerd overeenkomstig Besluit (GBVB) 2021/509 en de voorschriften voor de uitvoering van de in het kader van de EPF gefinancierde ontvangsten en uitgaven.

Artikel 3

Regelingen met de begunstigden

1. De hoge vertegenwoordiger treft de nodige regelingen met de begunstigden om ervoor te zorgen dat deze aan de bij dit besluit vastgestelde vereisten en voorwaarden voldoen als voorwaarde voor de ondersteuning in het kader van de steunmaatregel.

2. De in lid 1 bedoelde regelingen bevatten bepalingen die de begunstigden ertoe verplichten te waarborgen dat:

a) de in het kader van de steunmaatregel ondersteunde eenheden van de strijdkrachten van Kameroen en Ghana het toepasselijk internationaal recht naleven, met name het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht;

b) de in het kader van de steunmaatregel verstrekte activa correct en efficiënt worden ingezet voor de doeleinden waarvoor zij zijn verstrekt;

c) de in het kader van de steunmaatregel verstrekte activa voldoende worden onderhouden zodat zij gedurende hun gehele levensduur bruikbaar en operationeel beschikbaar blijven;

d) de in het kader van de steunmaatregel verstrekte of onderhouden activa aan het einde van hun levensduur niet verloren gaan of zonder toestemming van het bij Besluit (GBVB) 2021/509 ingestelde comité van de faciliteit worden overgedragen aan andere personen of entiteiten dan die welke in die regelingen zijn vermeld.

3. De in lid 1 bedoelde regelingen bevatten bepalingen inzake opschorting en beëindiging van de steun uit hoofde van de steunmaatregel indien blijkt dat een begunstigde de in lid 2 bedoelde verplichtingen niet nakomt.

Artikel 4

Uitvoering

1. De hoge vertegenwoordiger is verantwoordelijk voor het waarborgen van de uitvoering van dit besluit overeenkomstig Besluit (GBVB) 2021/509 en overeenkomstig de voorschriften voor de uitvoering van ontvangsten en uitgaven die in het kader van de EPF worden gefinancierd, in overeenstemming met het geïntegreerd methodologisch kader voor de beoordeling en vaststelling van de vereiste maatregelen en controles voor steunmaatregelen in het kader van de EPF.

2. De in artikel 1, lid 3, bedoelde activiteiten worden uitgevoerd door de Fundación Internacional y para Iberoamérica de Administración y Políticas Públicas (FIIAPP) — Cooperación Española.

Artikel 5

Toezicht, controle en evaluatie

1. De hoge vertegenwoordiger ziet toe op de naleving door de begunstigden van de in artikel 3 vastgelegde verplichtingen. Dit toezicht wordt gebruikt om kennis te verschaffen over de context van en het risico op niet-nakoming van de overeenkomstig artikel 3 vastgestelde verplichtingen, en moet gevallen van niet-nakoming, met inbegrip van schendingen van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht door de in het kader van de steunmaatregel ondersteunde eenheden, helpen te voorkomen.

2. Na verzending van de uitrusting en benodigdheden wordt er als volgt gecontroleerd:

a) leveringsbevestiging, waarbij de strijdkrachten die eindgebruiker zijn, op het moment van eigendomsoverdracht de EPF-leveringscertificaten tekenen;

b) verslaglegging, waarbij de begunstigden jaarlijks verslag moeten uitbrengen over de activiteiten die uitgevoerd zijn met de in het kader van de steunmaatregel verstrekte uitrusting, benodigdheden en diensten, en over de inventaris van de aangewezen goederen, totdat het Politiek en Veiligheidscomité (PVC) een dergelijke verslaglegging niet langer nodig acht;

c) bezoeken ter plaatse, waarbij de begunstigde de hoge vertegenwoordiger en de EPF-controleurs op verzoek toegang verleent voor het verrichten van controles ter plaatse en EPF-audits.

3. De hoge vertegenwoordiger voert een eindevaluatie uit om te beoordelen of de steunmaatregel heeft bijgedragen tot het verwezenlijken van het in artikel 1, lid 2, genoemde doel.

Artikel 6

Verslaglegging

Gedurende de uitvoeringsperiode brengt de hoge vertegenwoordiger overeenkomstig artikel 63 van Besluit (GBVB) 2021/509 halfjaarlijks verslag uit aan het PVC over de uitvoering van de steunmaatregel. De beheerder voor steunmaatregelen brengt het bij Besluit (GBVB) 2021/509 ingestelde comité van de faciliteit overeenkomstig artikel 38 van dat besluit regelmatig op de hoogte van de uitvoering van de ontvangsten en uitgaven, onder meer door informatie te verstrekken over de betrokken leveranciers en onderaannemers.

Artikel 7

Opschorting en beëindiging

1. Het PVC kan overeenkomstig artikel 64 van Besluit (GBVB) 2021/509 besluiten de uitvoering van de steunmaatregel geheel of gedeeltelijk op te schorten.

2. Het PVC kan de Raad ook aanbevelen de steunmaatregel te beëindigen.

Artikel 8

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de datum van de vaststelling ervan.

Gedaan te Brussel, 27 november 2023.

Voor de Raad
De voorzitter
Y. DÍAZ PÉREZ